

četrtek, 11. marec 2021

P9_TA(2021)0080

Gensko spremenjeni bombaž GHB614 × T304-40 × GBH119

Rezolucija Evropskega parlamenta z dne 11. marca 2021 o osnutku izvedbenega sklepa Komisije o odobritvi dajanja proizvodov, ki vsebujejo gensko spremenjeni bombaž GHB614 × T304-40 × GBH119, so iz njega sestavljeni ali proizvedeni, na trg v skladu z Uredbo (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta (D070621/02 – 2021/2553(RSP))

(2021/C 474/06)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju osnutka izvedbenega sklepa Komisije o odobritvi dajanja proizvodov, ki vsebujejo gensko spremenjeni bombaž GHB614 × T304-40 × GBH119, so iz njega sestavljeni ali proizvedeni, na trg v skladu z Uredbo (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta (D070621/02,
- ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. septembra 2003 o gensko spremenjenih živilih in krmi ⁽¹⁾ in zlasti členov 7(3) ter 19(3),
- ob upoštevanju Izvedbene uredbe Komisije (EU) št. 503/2013 o vlogah za odobritev gensko spremenjenih živil in krme v skladu z Uredbo (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta in o spremembi uredb Komisije (ES) št. 641/2004 in (ES) št. 1981/2006 ⁽²⁾,
- ob upoštevanju glasovanja Stalnega odbora za prehranjevalno verigo in zdravje živali iz člena 35 Uredbe (ES) št. 1829/2003, ki je potekalo 11. januarja 2021 in pri katerem ni bilo sprejeto mnenje,
- ob upoštevanju členov 11 in 13 Uredbe (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije ⁽³⁾,
- ob upoštevanju mnenja, ki ga je Evropska agencija za varnost hrane (agencija EFSA) sprejela 21. junija 2018 in je bilo objavljeno 25. julija 2018 ⁽⁴⁾,
- ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij, s katerimi je nasprotoval odobritvi gensko spremenjenih organizmov (GSO) ⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ UL L 268, 18.10.2003, str. 1.

⁽²⁾ UL L 157, 8.6.2013, str. 1.

⁽³⁾ UL L 55, 28.2.2011, str. 13.

⁽⁴⁾ Znanstveno mnenje odbora EFSA za gensko spremenjene organizme o oceni gensko spremenjenega bombaža GHB614 × T304-40 × GBH119 za uporabo v živilih in krmi, uvoz in predelavo v skladu z Uredbo (ES) št. 1829/2003 (vloga EFSA-GMO-NL-2014-122), EFSA Journal 2018; 16(7):5349.
<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.2903/j.efsa.2018.5349>

⁽⁵⁾ Evropski parlament je v osmem zakonodajnem obdobju sprejel 36 resolucij, v katerih je nasprotoval odobritvi gensko spremenjenih organizmov. Poleg tega je v devetem zakonodajnem obdobju sprejel naslednje resolucije:

- Rezolucija Evropskega parlamenta z dne 10. oktobra 2019 o osnutku izvedbenega sklepa Komisije o odobritvi dajanja proizvodov, ki vsebujejo gensko spremenjeno koruzo MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2), so iz nje sestavljeni ali proizvedeni, na trg v skladu z Uredbo (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta (Sprejeta besedila, P9_TA(2019)0028).
- Rezolucija Evropskega parlamenta z dne 10. oktobra 2019 o osnutku izvedbenega sklepa Komisije o obnovitvi odobritve za dajanje na trg proizvodov, ki vsebujejo gensko spremenjeno sojo A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), so iz nje sestavljeni ali proizvedeni, v skladu z Uredbo (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta (Sprejeta besedila, P9_TA(2019)0029).

četrtek, 11. marec 2021

— ob upoštevanju člena 112(2) in (3) Poslovnika,

-
- Resolucija Evropskega parlamenta z dne 10. oktobra 2019 o osnutku izvedbenega sklepa Komisije o odobritvi dajanja na trg proizvodov, ki vsebujejo gensko spremenjeno koruzo MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 in gensko spremenjeno koruzo s kombinacijo dveh, treh ali štirih transformacij MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 in DAS-40278-9, v skladu z Uredbo (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta (Sprejeta besedila, P9_TA(2019)0030).
 - Resolucija Evropskega parlamenta z dne 14. novembra 2019 o osnutku izvedbenega sklepa Komisije o obnovitvi odobritve dajanja proizvodov, ki vsebujejo gensko spremenjeni bombaž LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), so iz njega sestavljeni ali proizvedeni, v promet v skladu z Uredbo (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta (Sprejeta besedila, P9_TA(2019)0054).
 - Resolucija Evropskega parlamenta z dne 14. novembra 2019 o osnutku izvedbenega sklepa Komisije o obnovitvi odobritve dajanja proizvodov, ki vsebujejo gensko spremenjeno sojo MON 89788 (MON-89788-1), so iz nje sestavljeni ali proizvedeni, v promet v skladu z Uredbo (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta (Sprejeta besedila, P9_TA(2019)0055).
 - Resolucija Evropskega parlamenta z dne 14. novembra 2019 o osnutku izvedbenega sklepa Komisije o odobritvi dajanja proizvodov, ki vsebujejo gensko spremenjeno koruzo MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 in podkombinacije MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 in NK603 × DAS-40278-9 ali so iz njih sestavljeni ali narejeni, v skladu z Uredbo (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta (Sprejeta besedila, P9_TA(2019)0056).
 - Resolucija Evropskega parlamenta z dne 14. novembra 2019 o osnutku izvedbenega sklepa Komisije o odobritvi dajanja na trg proizvodov, ki vsebujejo gensko spremenjeno koruzo Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 in gensko spremenjeno koruzo s kombinacijo dveh, treh, štirih ali petih genskih transformacijskih dogodkov Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 in GA21, so iz nje sestavljeni ali proizvedeni, v skladu z Uredbo (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Svet (Sprejeta besedila, P9_TA(2019)0057).
 - Resolucija Evropskega parlamenta z dne 14. maja 2020 o osnutku izvedbenega sklepa Komisije o odobritvi dajanja proizvodov, ki vsebujejo gensko spremenjeno sojo MON 87708 × MON 89788 × A5547-127, so iz nje sestavljeni ali proizvedeni, na trg v skladu z Uredbo (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta (Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0069).
 - Resolucija Evropskega parlamenta z dne 11. novembra 2020 o osnutku izvedbenega sklepa Komisije o odobritvi dajanja proizvodov, ki vsebujejo gensko spremenjeno koruzo MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 in gensko spremenjeno koruzo s kombinacijo dveh ali treh transformacij MON 87427, MON 89034, MIR162 in NK603, so iz nje sestavljeni ali proizvedeni, na trg in razveljavitvi Izvedbenega sklepa Komisije (EU) 2018/1111 v skladu z Uredbo (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta (Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0291).
 - Resolucija Evropskega parlamenta z dne 11. novembra 2020 o osnutku izvedbenega sklepa Komisije o odobritvi dajanja proizvodov, ki vsebujejo gensko spremenjeno sojo SYHTØH2 (SYN-ØØØH2-5), so iz nje sestavljeni ali proizvedeni, na trg v skladu z Uredbo (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta (Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0292).
 - Resolucija Evropskega parlamenta z dne 11. novembra 2020 o osnutku izvedbenega sklepa Komisije o odobritvi dajanja proizvodov, ki vsebujejo gensko spremenjeno koruzo MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 in gensko spremenjeno koruzo s kombinacijo dveh, treh ali štirih transformacij MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 in NK603, so iz nje sestavljeni ali proizvedeni, na trg v skladu z Uredbo (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta (Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0293).
 - Resolucija Evropskega parlamenta z dne 17. decembra 2020 o osnutku izvedbenega sklepa Komisije o odobritvi dajanja proizvodov, ki vsebujejo gensko spremenjeno sojo MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788, so iz nje sestavljeni ali proizvedeni, na trg v skladu z Uredbo (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta (Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0365).
 - Resolucija Evropskega parlamenta z dne 17. decembra 2020 o osnutku izvedbenega sklepa Komisije o odobritvi dajanja proizvodov, ki vsebujejo gensko spremenjeno koruzo MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411 in gensko spremenjeno koruzo s kombinacijo dveh ali treh transformacij MON 87427, MON 89034, MIR162 in MON 87411, so iz nje sestavljeni ali proizvedeni, na trg v skladu z Uredbo (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta (Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0366).
 - Resolucija Evropskega parlamenta z dne 17. decembra 2020 o osnutku izvedbenega sklepa Komisije o obnovitvi odobritve dajanja proizvodov, ki vsebujejo gensko spremenjeno koruzo MIR604 (SYN-IR6Ø4-5), so iz nje sestavljeni ali proizvedeni, na trg v skladu z Uredbo (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta (Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0367).
 - Resolucija Evropskega parlamenta z dne 17. decembra 2020 o osnutku izvedbenega sklepa Komisije o obnovitvi odobritve dajanja proizvodov, ki vsebujejo gensko spremenjeno koruzo MON 88017 (MON-88Ø17-3), so iz nje sestavljeni ali proizvedeni, na trg v skladu z Uredbo (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta (Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0368).
 - Resolucija Evropskega parlamenta z dne 17. decembra 2020 o osnutku izvedbenega sklepa Komisije o obnovitvi odobritve dajanja proizvodov, ki vsebujejo gensko spremenjeno koruzo MON 89034 (MON-89Ø34-3), so iz nje sestavljeni ali proizvedeni, na trg v skladu z Uredbo (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta (Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0369).

četrtek, 11. marec 2021

- ob upoštevanju predloga resolucije Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane,
- A. ker je družba Bayer CropScience AG (v nadaljnjem besedilu: vlagatelj) 30. septembra 2014 v skladu s členoma 5 in 17 Uredbe (ES) št. 1829/2003 oddala vlogo za dajanje živil, živilskih sestavin in krme, ki vsebujejo gensko spremenjeni bombaž GHB614 × T304-40 × GHB119 (v nadaljnjem besedilu: gensko spremenjeni bombaž), so iz njega sestavljeni ali proizvedeni, na trg; ker vloga zajema tudi dajanje proizvodov, ki vsebujejo gensko spremenjeni bombaž, so iz njega sestavljeni ali proizvedeni, na trg in so razen za živila in krmo namenjeni tudi za drugačno uporabo, z izjemo gojenja;
- B. ker je agencija EFSA 21. junija 2018 sprejela pozitivno mnenje in ga objavila 25. julija 2018;
- C. ker ta gensko spremenjeni bombaž nastane s križanjem treh transformacijskih dogodkov gensko spremenjenega bombaža in je odporen proti herbicidom, ki vsebujejo glufosinat in glifosat (komplementarna herbicida), ter proizvaja dve insekticidni beljakovini (toksina Bt ali toksina Cry): Cry1Ab in Cry2Ae, ki sta toksični za nekatere ličinke metuljev ⁽⁶⁾, ki se hranijo z bombažem;
- D. ker v Evropi sicer samega olja iz bombaževih semen zaužijemo relativno malo, ga pa lahko vsebuje veliko različnih živilskih izdelkov, med katerimi so prelivi, majoneza, fini pekovski izdelki, čokoladni namazi in čips; ker se bombaž za krmo živali uporablja v glavnem v obliki tropine/otrobov iz bombaževih semen ali polnomastnih bombaževih semen ⁽⁷⁾; ker ga v obliki moke uživamo tudi ljudje;
- E. ker Uredba (ES) št. 1829/2003 določa, da gensko spremenjena živila in krma ne smejo imeti škodljivih učinkov na zdravje ljudi, zdravje živali ali okolje in da mora Komisija pri pripravi osnutka sklepa upoštevati vse ustrezne določbe prava Unije in druge legitimne dejavnike, pomembne za obravnavano zadevo; ker bi morali ti legitimni dejavniki vključevati obveznosti Unije na podlagi ciljev trajnostnega razvoja OZN, Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah in Konvencije OZN o biološki raznovrstnosti;
- F. ker je treba na podlagi Izvedbene uredbe (EU) št. 503/2013 oceniti, ali pričakovane kmetijske prakse vplivajo na izražanje preučevanih ciljev; ker je v skladu z omenjeno izvedbeno uredbo to še posebej pomembno pri rastlinah, ki so odporne proti herbicidom; ker morajo biti poleg tega na različnih lokacijah, izbranih za poskuse na prostem, različne meteorološke in agronomske razmere, v katerih naj bi se kmetijska rastlina pridelovala;

Pomanjkanje podatkov o izražanju genov in sestavi rastline

- G. ker so bili poskusi na prostem za oceno sestave in agronomsko oceno gensko spremenjenega bombaža izvedeni le na osmih lokacijah v Združenih državah Amerike, ne pa tudi na drugih relevantnih območjih, kjer se prideluje bombaž; ker podatki o ustreznih meteoroloških razmerah, v katerih se lahko rastline gojijo, temeljijo le na podatkih enega leta, tj. leta 2012;
- H. ker glufosinat in glifosat nista bila uporabljena v velikih odmerkih, ki se lahko pričakujejo pri povečanju odpornosti pleva;
- I. ker agencija EFSA ni zahtevala dodatnih študij, na primer poskusov na prostem, ki bi trajali več kot eno sezono in bi se izvedli tudi na lokacijah drugih območij, kjer pridelujejo bombaž; ker prav tako ni bilo pridobljenih podatkov, kaj se zgodi v bolj ekstremnih okoljskih razmerah, ki so na primer posledica podnebnih sprememb, čeprav je dokazano, da lahko okoljski dejavniki vplivajo na izražanje toksinov Bt ⁽⁸⁾;

⁽⁶⁾ Mnenje EFSA, str. 10.

⁽⁷⁾ Mnenje EFSA, str. 22.

⁽⁸⁾ Gl. na primer Adamczyk, J.J. Jr., Meredith, W. R. Jr., Genetic basis for variability of Cry1Ac expression among commercial transgenic *Bacillus thuringiensis* (Bt) cotton cultivars in the United States, *Journal of Cotton Science*, 2004, 8(1), str. 433-440, <https://pubag.nal.usda.gov/catalog/10670>
in Trtikova, M., Wikmark, O.G., Zemp, N., Widmer, A., Hilbeck, A., Transgene expression and Bt protein content in transgenic Bt maize (MON810) under optimal and stressful environmental conditions, *Plos ONE*, 2015:10(4), e0123011, <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0123011>.

četrtek, 11. marec 2021

Neocenjevanje komplementarnih herbicidov

- J. ker je iz številnih študij razvidno, da se pri gojenju gensko spremenjenih kmetijskih rastlin, odpornih proti herbicidom, porabi več komplementarnih herbicidov, zlasti zaradi pojava plevela, odpornega proti herbicidom⁽⁹⁾; ker je zato pričakovati, da bo gensko spremenjeni bombaž izpostavljen večjemu in večkratnemu odmerku glufosinata in glifosata ter da bo lahko zato v pridelku večja količina ostankov;
- K. ker še vedno obstajajo pomisleki glede rakotvornosti glifosata; ker je agencija EFSA novembra 2015 sklenila, da glifosat verjetno ni rakotvoren, Evropska agencija za kemikalije pa je marca 2017 ugotovila, da njegova razvrstitev med rakotvorne snovi ni utemeljena; ker je po drugi strani Mednarodna agencija za raziskave raka, specializirana agencija Svetovne zdravstvene organizacije, leta 2015 glifosat razvrstila med snovi, ki verjetno povzročajo raka pri ljudeh;
- L. ker ponavedbah agencije EFSA za številne razgradne produkte glifosata, ki so relevantni za gensko spremenjene rastline, odporne proti njemu, ni toksikoloških podatkov, da bi lahko ocenili tveganja za potrošnike⁽¹⁰⁾;
- M. ker je glufosinat razvrščen kot toksičen za razmnoževanje 1B in zato zanj veljajo merila za izločitev iz Uredbe (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹¹⁾; ker je veljavnost odobritve glufosinata za uporabo v Uniji potekla 31. julija 2018⁽¹²⁾; ker je gensko spremenjeni bombaž dvojno odporen proti glufosinatu, kar pomeni, da se lahko uporabijo še višji odmerki na rastlinah;
- N. ker študije kažejo, da lahko glifosat in glufosinat močno vplivata na črevesno floro⁽¹³⁾, zato bi bilo treba najprej oceniti dolgoročno toksičnost (mešana toksičnost) živil in krme zaradi toksinov Bt za črevesje, ki nastane pri škropljenju z glifosatom in glufosinatom, šele nato se lahko doseže kakršen koli sklep o učinkih na zdravje in varnost hrane;
- O. ker se šteje, da ocenjevanje ostankov herbicidov in njihovih razgradnih produktov na gensko spremenjenih rastlinah ne sodi na področje pristojnosti odbora EFSA za gensko spremenjene organizme, in se zato ne izvaja v postopku odobritve gensko spremenjenih organizmov; ker je to sporno, saj so lahko prav genska sprememba vpliva na način razgradnje komplementarnih herbicidov v gensko spremenjenih rastlinah ter sestavo razgradnih produktov („metaboliti“) in s tem na njihovo toksičnost⁽¹⁴⁾;

⁽⁹⁾ Gl. npr. Bonny, S. Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact, Environmental Management, januar 2016, 57(1), str. 31–48, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738> in Benbrook, C. M., Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years, Environmental Sciences Europe; 28. september 2012, zvezek 24(1), <https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24>.

⁽¹⁰⁾ Sklep agencije EFSA o strokovnem pregledu ocene tveganja pesticidov z aktivno snovjo glifosat, EFSA journal 2015; 13(11):4302, str. 3, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4302>.

⁽¹¹⁾ Uredba (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmaceutskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS (UL L 309, 24.11.2009, str. 1).

⁽¹²⁾ https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=as.details&as_id=79.

⁽¹³⁾ Gl. na primer <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0304389420301400?via%3Dihub>.

⁽¹⁴⁾ To velja za glifosat, kot je navedeno v obrazloženem mnenju agencije EFSA o pregledu veljavnih mejnih vrednosti ostankov za glifosat v skladu s členom 12 Uredbe (ES) št. 396/2005, EFSA Journal 2018; 16(5):5263, str. 12, <https://www.efsa.europa.eu/fr/efsajournal/pub/5263>.

četrtek, 11. marec 2021

Odprta vprašanja v zvezi s toksini Bt

- P. ker sta bili v varnostni študiji uporabljeni beljakovini Cry1Ab in Cry2Ae, proizvedeni v bakteriji *Escherichia coli* (*E. coli*) in *B. Thuringiensis*, in ne beljakovini, ki ju proizvaja sama gensko spremenjena rastlina ⁽¹⁵⁾, kar pomeni, da ocena toksičnih učinkov temelji na predpostavki, da sta toksina Bt, umetno proizvedena v bakteriji, enaka toksinoma Bt, ki ju proizvaja rastlina; ker ocene ne bi smele temeljiti le na preskusih s transgenimi toksini Bt, ki nastajajo v mikrobnih sistemih, če naj se ustrezno upoštevajo sinergijski učinki;
- Q. ker toksikološkim testom, ki so izvedeni z izoliranimi beljakovinami, ni mogoče pripisati velikega pomena, saj so toksini Bt v gensko spremenjenih kmetijskih rastlinah, kot so koruza, bombaž in soja, po naravi bolj toksični kot izolirani toksini Bt; ker lahko inhibitorji proteaze, prisotni v rastlinskem tkivu, zakasni razgradnjo toksinov Bt in tako povečajo toksičnost; ker je bil ta pojav dokazan v številnih znanstvenih študijah, tudi v tisti, izvedeni pred 30 leti za družbo Monsanto, ki je pokazala, da je toksičnost toksinov Bt celo ob prisotnosti izjemno majhne količine inhibitorjev proteaze do 20-krat višja ⁽¹⁶⁾;
- R. ker se v ocenah tveganja agencije EFSA ti učinki niso nikoli upoštevali, čeprav so relevantni za vse rastline Bt, ki jih je dovoljeno uvažati v Unijo ali gojiti v Uniji; ker ni mogoče trditi, da večja toksičnost zaradi interakcije med inhibitorji proteaze in toksini Bt, ni tvegana za ljudi in živali, ki uživajo živila in krmo, ki vsebujejo toksine Bt;
- S. ker so bili v številnih študijah opaženi stranski učinki izpostavljenosti toksinom Bt, ki lahko vplivajo na imunski sistem, ter se je ugotovilo, da imajo lahko nekateri toksini Bt adjuvantne lastnosti ⁽¹⁷⁾, kar pomeni, da lahko povečajo alergičnost drugih beljakovin, s katerimi pridejo v stik;
- T. ker se šteje, da ocenjevanje morebitne interakcije ostankov herbicidov in njihovih metabolitov s toksini Bt ne sodi na področje pristojnosti odbora EFSA za gensko spremenjene organizme in se zato ne izvaja v okviru ocene tveganja; ker je to sporno, saj je znano, da ostanki škropljenja z glifosatom in glufosinatom motijo črvečno floro, kar lahko na primer poveča imunski odziv v kombinaciji s toksini Bt ⁽¹⁸⁾;

Kmetijske rastline z genom Bt: učinki na ne ciljne organizme in povečana odpornost

- U. ker v nasprotju z uporabo insekticidov, pri katerih gre za izpostavljenost v času škropljenja in v omejenem času po škropljenju, uporaba gensko spremenjenih kmetijskih rastlin, odpornih proti škodljivcem, pomeni stalno izpostavljenost ciljnih in ne ciljnih organizmov toksinom Bt;

⁽¹⁵⁾ Znanstveno mnenje odbora EFSA o gensko spremenjenih organizmih v zvezi z vlogo EFSA-GMO-NL-2011-97, ki jo je oddala družba Bayer CropScience AG, za dajanje na trg gensko spremenjenega bombaža T304-40, odpornega proti žuželkam in herbicidom za uporabo v živilih in krmi, uvoz in predelavo v skladu Uredbo (ES) št. 1829/2003, EFSA Journal 2013; 11(6):3251, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/3251>, ter Znanstveno mnenje odbora EFSA o gensko spremenjenih organizmih v zvezi z vlogo (EFSA-GMO-NL-2011-96), ki jo je oddala družba Bayer CropScience AG, za dajanje na trg gensko spremenjenega bombaža GHB119, odpornega proti žuželkam in herbicidom za uporabo v živilih in krmi, uvoz in predelavo v skladu Uredbo (ES) št. 1829/2003, EFSA Journal 2016; 14(10):4586, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4586>, str. 14.

⁽¹⁶⁾ MacIntosh, S.C., Kishore, G.M., Perlak, F.J., Marrone, P.G., Stone, T.B., Sims, S.R., Fuchs, R.L., Potentiation of *Bacillus thuringiensis* insecticidal activity by serine protease inhibitors, *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 1990, št. 38, str. 1145–1152, <https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051>.

⁽¹⁷⁾ Za pregled gl. Rubio-Infante, N. & Morno-Fierros, L., An overview of the safety and biological effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in mammals, *Journal of Applied Toxicology*, maj 2016, 36(5): str. 630–648 <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/jat.3252/full>.

⁽¹⁸⁾ Parenti, M.D., Santoro, A., Del Rio, A., Franceschi, C., Literature review in support of adjuvant/immuno-genicity assessment of proteins EFSA Supporting Publications, januar 2019, 16(1): 1551, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.2903/sp.efsa.2019.EN-1551>.

četrtek, 11. marec 2021

- V. ker se domneva, da toksini Bt kažejo en sam ciljni način delovanja, ne more več škodeti za pravilno in ker učinkov na neciljne organizme ni mogoče izključiti⁽¹⁹⁾; ker je vse več dokazov o raznolikih učinkih na neciljne organizme; ker je v nedavnem pregledu navedenih 39 strokovno pregledanih publikacij, v katerih so ugotovljeni znatni škodljivi učinki toksinov Bt na številne vrste zunaj predvidenega področja učinkovanja⁽²⁰⁾;
- W. ker je lahko vrsta neciljnih organizmov v Uniji zaradi uvoza rastlin z genom Bt prek razlitja, njihovih odpadkov in gnoja izpostavljena toksinom Bt; ker učinki na neciljne organizme v oceni tveganja niso bili ocenjeni;
- X. ker v oceni tveganj ni bil upoštevan razvoj odpornosti ciljnih škodljivcev proti toksinom Bt, kar bi lahko privedlo do uporabe okoljsko manj varnih pesticidov ali povečanja odmerkov in pogostosti uporabe pesticidov na gensko spremenjenih rastlinah v državi pridelave; ker namerava agencija Združenih držav Amerike za varstvo okolja v naslednjih treh do petih letih postopoma opustiti številne križance koruze Bt in nekatere sorte bombaža Bt, saj so žuželke vse bolj odporne proti njim⁽²¹⁾;
- Y. ker se trditve, da se bo z uporabo rastlin z genom Bt zmanjšala raba insekticidov, ne ujemajo s študijo⁽²²⁾, nedavno objavljeno v Združenih državah Amerike, v kateri je bilo ugotovljeno, da pri več analizah vpliva rastlin z genom Bt na vzorce rabe pesticidov ni bilo upoštevano tretiranje semen, kar pomeni, da se raba insekticidov zaradi uporabe rastlin z genom Bt morda ni toliko zmanjšala, kot se je ocenjevalo (zlasti pri podatku o škropljenih površinah);
- Z. ker je Unija pogodbenica Konvencije OZN o biološki raznovrstnosti, v kateri je jasno zapisano, da imajo tako države izvoznice kot države uvoznice jasno mednarodno odgovornost glede biološke raznovrstnosti;

Pripombe pristojnih organov držav članic

- AA. ker so države članice v trimesečnem posvetovalnem obdobju agenciji EFSA predložile številne kritične pripombe⁽²³⁾, med drugim so opozorile, da so podatki in analize podatkov o oceni fenotipa, sestavi in toksičnosti nezadostni, da se pri analizi sestave niso upoštevali ostanki ali metaboliti komplementarnih herbicidov in da predlog vlagatelja za načrt okoljskega spremljanja ne izpolnjuje ciljev iz Priloge VII k Direktivi 2001/18/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁽²⁴⁾ ter da dejavnosti za spremljanje ne povezuje z ustreznimi cilji za varstvo; ker je pristojni organ v eni od držav članic zavrnil predlog za dajanje gensko spremenjenega bombaža na trg, ker predhodne ocene treh transformacijskih dogodkov niso zadostovale za zagotovitev visoke ravni varovanja zdravja ljudi;

Spoštovanje mednarodnih obveznosti Unije

- AB. ker posebna poročevalka OZN o pravici do hrane v poročilu iz leta 2017 ugotavlja, da imajo nevarni pesticidi katastrofalne posledice za zdravje, zlasti v državah v razvoju⁽²⁵⁾; ker je cilj trajnostnega razvoja 3.9 OZN do leta 2030 občutno zmanjšati število primerov smrti in bolezni zaradi izpostavljenosti nevarnim kemikalijam ter onesnaženosti zraka, vode in tal⁽²⁶⁾; ker bi odobritev uvoza gensko spremenjenega bombaža povečala povpraševanje po tej kmetijski rastlini, tretirani s herbicidom, ki je strupen za razmnoževanje in ni več dovoljen za uporabo v Uniji, s čimer bi se povečala izpostavljenost delavcev temu herbicidu v tretjih državah; ker je to tveganje za delavce še posebej problematično pri gensko spremenjenih kmetijskih rastlinah, odpornih proti herbicidom, saj se pri njih uporabijo večje količine herbicida;

⁽¹⁹⁾ Gl. na primer Hilbeck, A. in Otto, M., Specificity and combinatorial effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in the context of GMO risk assessment, *Frontiers in Environmental Science*, 2015, 3:71, <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fenvs.2015.00071/full>.

⁽²⁰⁾ Hilbeck, A., Defarge, N., Lebrecht, T., Bohn, T., Insecticidal Bt crops. EFSA's risk assessment approach for GM Bt plants fails by design, *RAGES* 2020, str. 4, https://www.testbiotech.org/sites/default/files/RAGES_report-Insecticidal%20Bt%20plants.pdf.

⁽²¹⁾ <https://www.dtnpf.com/agriculture/web/ag/crops/article/2020/09/29/epa-proposes-phasing-dozens-bt-corn>

⁽²²⁾ Douglas, M. R., Tooker, J. F., Large-Scale Deployment of Seed Treatments Has Driven Rapid Increase in Use of Neonicotinoid Insecticides and Preemptive Pest Management in U.S. Field Crops, 2015, št. 49(8), str. 5088–5097, <https://pubs.acs.org/doi/10.1021/es506141g>.

⁽²³⁾ Pripombe držav članic, dostopne prek registra vprašanj agencije EFSA (sklic: EFSA-Q-2014-00721): <https://www.efsa.europa.eu/en/register-of-questions>.

⁽²⁴⁾ Direktiva 2001/18/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. marca 2001 o namernem sproščanju gensko spremenjenih organizmov v okolje in razveljavitvi Direktive Sveta 90/220/EGS (UL L 106, 17.4.2001, str. 1).

⁽²⁵⁾ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx>

⁽²⁶⁾ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/>

četrtek, 11. marec 2021

Nedemokratično odločanje

- AC. ker pri glasovanju Stalnega odbora za prehranjevalno verigo in zdravje živali iz člena 35 Uredbe (ES) št. 1829/2003, ki je potekalo 11. januarja 2021, ni bilo sprejeto mnenje, kar pomeni, da države članice odobritve niso podprle s kvalificirano večino; ker je 13 držav članic (ki predstavljajo 35,52 % prebivalstva Unije) glasovalo proti odobritvi, medtem ko je za glasovalo samo deset držav članic (ki predstavljajo 27,49 % prebivalcev Unije), štiri države članice (ki predstavljajo 37 %) pa so se glasovanja vzdržale;
- AD. ker Komisija priznava, da je problematično, da mora še vedno sprejemati sklepe o odobritvi gensko spremenjenih organizmov, ki jih ne podpira kvalificirana večina držav članic, kar bi morala biti kvečjemu izjema, vendar je zdaj to postalo pravilo pri odločanju o odobritvi gensko spremenjenih živil in krme;
- AE. ker je Evropski parlament v osmem zakonodajnem obdobju sprejel skupno 36 resolucij, v katerih nasprotuje dajanju gensko spremenjenih organizmov za živila in krmo na trg (33 resolucij) ter gojenju teh organizmov v Uniji (tri resolucije); ker je Evropski parlament v devetem zakonodajnem obdobju že 16-krat nasprotoval dajanju gensko spremenjenih organizmov na trg; ker niti ene odobritve teh gensko spremenjenih organizmov ni podprla kvalificirana večina držav članic; ker razlogi, zakaj države članice ne podpirajo odobritve, vključujejo nespoštovanje previdnostnega načela v postopku odobritve in znanstvene pomisleke v zvezi z oceno tveganja;
- AF. ker je Komisija sama priznala demokratični primanjkljaj, odsotnost podpore držav članic in nasprotovanje Parlamenta, a vseeno še naprej sprejema odobritve za gensko spremenjene organizme;
- AG. ker ni treba spreminjati zakonodaje za to, da bi lahko Komisija zavrnila odobritev, če je kvalificirana večina držav članic v odboru za pritožbe ne podpre⁽²⁷⁾;
1. meni, da osnutek izvedbenega sklepa Komisije presega izvedbena pooblastila, določena v Uredbi (ES) št. 1829/2003;
 2. meni, da osnutek izvedbenega sklepa Komisije ni v skladu s pravom Unije, saj ni skladen s ciljem Uredbe (ES) št. 1829/2003, namreč da se v skladu s splošnimi načeli iz Uredbe (ES) št. 178/2002 Evropskega parlamenta in Sveta⁽²⁸⁾ omogoči visoka raven varstva življenja in zdravja ljudi, zdravja in zaščite živali ter okoljskih interesov in interesov potrošnika v zvezi z gensko spremenjenimi živilami in krmo, ob tem pa zagotovi učinkovito delovanje notranjega trga;
 3. poziva Komisijo, naj umakne svoj osnutek izvedbenega sklepa;
 4. pozdravlja, da je Komisija v pismu z dne 11. septembra 2020 poslancem končno priznala, da je treba pri odločitvah o odobritvi gensko spremenjenih organizmov upoštevati trajnostnost⁽²⁹⁾; je globoko razočaran, ker Komisija še naprej dovoljuje uvoz gensko spremenjenih organizmov v Unijo, čeprav Parlament vedno znova temu nasprotuje, večina držav članic pa glasuje proti;
 5. poziva Komisijo, naj čim prej nadaljuje pripravo meril o trajnosti ter vanjo v celoti vključi Parlament; poziva jo tudi, naj sporoči, kako in v kakšnem časovnem okviru bo ta postopek potekal;

⁽²⁷⁾ V skladu s členom 6(3) Uredbe (EU) št. 182/2011 Komisija „lahko“ nadaljuje postopek odobritve, če v odboru za pritožbe ni kvalificirane večine držav članic, vendar to ni nujno.

⁽²⁸⁾ Uredba (ES) št. 178/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane (UL L 31, 1.2.2002, str. 1).

⁽²⁹⁾ <https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf>

četrtek, 11. marec 2021

6. znova poziva Komisijo, naj ne odobri gensko spremenjenih kmetijskih rastlin, ki so odporne proti herbicidom, dokler ne bodo zdravstvena tveganja, povezana z ostanki, docela raziskana za vsak posamezni primer, kar zahteva celovito oceno ostankov škropljenja gensko spremenjenih kmetijskih rastlin s komplementarnimi herbicidi ter oceno razgradnih produktov herbicidov in morebitnih kombiniranih učinkov, vključno s samo gensko spremenjeno rastlino;
7. znova poziva Komisijo, naj ne odobri uvoza gensko spremenjenih rastlin, namenjenih za živila ali krmo, odpornih proti aktivni snovi herbicida, katerega uporaba v Uniji ni dovoljena;
8. poziva agencijo EFSA, naj končno prizna, da obstajajo precejšnje razlike med naravnimi toksini Bt in tistimi, ki se tvorijo pod vplivom sintetičnih transgenov v gensko spremenjenih kmetijskih rastlinah, ter naj razširi oceno tveganja, da bo popolnoma upoštevala vse interakcije in kombinatorne učinke med toksini Bt, gensko spremenjenimi rastlinami in njihovimi sestavnimi deli, ostanki škropljenja s komplementarnimi herbicidi, okoljem ter posledicami za zdravje in varnost hrane;
9. poziva agencijo EFSA, naj ne sprejema več študij toksičnosti, pri katerih so bile uporabljene izolirane beljakovine, saj se te po sestavi in bioloških učinkih najverjetneje razlikujejo od tistih, ki jih rastlina proizvede sama, zahteva pa naj tudi, da se vsi testi izvedejo s tkivom gensko spremenjene rastline;
10. poziva agencijo EFSA, naj zagotovi, da se bodo podatki iz poskusov na prostem oziroma rastlinjakov nanašali na dovolj širok razpon kmetijskih in okoljskih pogojev, da bo mogoče oceniti vse stresne dejavnike, ki bi lahko po pričakovanjih med pridelavo vplivali na izražanje genov in sestavo rastline;
11. poziva agencijo EFSA, naj poskrbi, da se bodo podatki iz poskusov na prostem oziroma rastlinjakov nanašali na dovolj širok razpon različnih sort, da bo mogoče oceniti vpliv različnih genskih podlag na izražanje genov in sestavo rastline;
12. poziva agencijo EFSA, naj zahteva podatke o posledicah uživanja živil in krme iz gensko spremenjenih rastlin za črevesno floro;
13. znova poziva Komisijo, naj upošteva obveznosti, ki jih ima Unija po mednarodnih sporazumih, kot so Pariški sporazum o podnebnih spremembah, Konvencija OZN o biološki raznovrstnosti in cilji OZN za trajnostni razvoj;
14. poudarja, da predlogi sprememb, ki jih je Evropski parlament sprejel 17. decembra 2020 o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) št. 182/2011 ⁽³⁰⁾ in služijo kot podlaga za pogajanja s Svetom, določajo, da Komisija ne odobri gensko spremenjenih organizmov, če za to ni podpore kvalificirane večine držav članic; vztraja, naj Komisija spoštuje to stališče, in poziva Svet, naj nemudoma nadaljuje delo in sprejme splošni pristop k tej zadevi;
15. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.

⁽³⁰⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0364.